

4 KLASEI

TAIP!

UŽRAŠAI

PASAULIO PAŽINIMAS

GAMTOS MOKSLAI IR VISUOMENINIS
UGDYMAS

II dalis

KAS BŪDINGA PRIEŠISTOREI, O KAS SENOVEI?

1. Kas kam tinka? Skirtingomis spalvomis nuspalvink priešistorės ir senovės laikotarpių požymius. Pratęsk sakinius ir papildyk požymius.

Sodino augalus,
prisijaukino laukinius
gyvūnus

Statė užtvankas,
drėkinimo kanalus
žemei drėkinti

Būstų statybai
naudojo akmenį,
molio plytas,
betoną

Būstų statybai
naudojo medį,
akmenį, molį,
samanas

Žmonės gamino
molines puodynes
rankomis

Amatininkai
žiedė molines
puodynes ant
žiedžiamojo rato

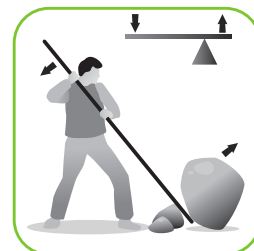
Kūrėsi įtvirtintos ...

Kūrėsi miestai ir ...

2. Kokie paprastieji mechanizmai pritaikyti senovės laikotarpiu? Rodyklėmis sujunk juos su atitinkamais paveikslėliais.

Svertas

Pleištas

Sraigtas

Nuožulni plokštuma

Skriemulys

Ašis ir ratas

3. Perskaityk tekstą ir atsakyk į klausimus.

Senovės civilizacijų gyventojai užsiėmė žemės ūkiu. Pirmosios civilizacijos iškilo Azijoje prie Tigro ir Eufrato upių ir Egipte prie Nilo upės, kur auginti kviečiai, miežiai, žirniai. Užliejamų žemių derlingumas buvo susijęs su upių potvyniais ir atoslūgiais.

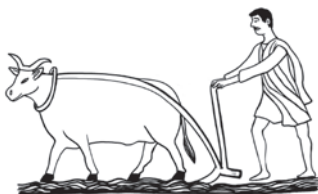
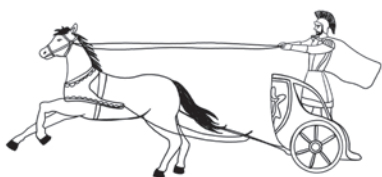
Potvyniai skatino pilti apsauginius pylimus, kasti vandens nutekamuosius kanalus. Buvo sukurtos sudėtingos dirbtinio žemės drėkinimo sistemos, seniausios jų atsirado apie 6–4 tūkst. m. pr. Kr. Žemės drėkinimas užtikrino nuolatinį maisto tiekimą žmonėms ir gyvuliams.

- **Prie kokių upių susikūrė pirmosios senovės civilizacijos? Parašyk.**

- **Kodėl dirbtinis žemės drėkinimas buvo reikšmingas įvykis? Parašyk.**

- **Atpažink ir užrašyk senovėje naudotus paprastuosius mechanizmus.**

„Taip“ laboratorija

1. Kas būdinga naujausiųjų laikų gyvenimui? Pažymėk .

Parakas, šarvai,
šaunamieji ginklai ☐

Išmanieji įrenginiai,
robotai ☐

Garų varikliai ☐

Naftos ir automobilių
pramonė ☐

Knygų spausdinimas ☐

Atominės elektrinės,
kosmoso tyrimai ☐

• Kokių pavojų kelia naujos technologijos? Pateik 2 pavyzdžius.

2. Kokia mokykla bus ateityje? Nupiešk. Parašyk 2 jos požymius.

- 3. Kokių naujovių sukūrė žmonės skirtingais laikotarpiais? Nurodyk raidėmis, kas kuriam laikotarpiui tinka.**

A – Priešistorė B – Senovė C – Viduramžiai D – Naujieji laikai E – Naujausieji laikai

Pritaikė veiklai paprastuosius mechanizmus	☐	Pradėjo sodinti augalus, dirbti žemę, sėsliai gyventi	☐
Pradėjo statyti bažnyčias ir skleisti krikščionių tikėjimą	☐	Sukūrė išmaniąsias technologijas, robotus	☐
Sukūrė mechanines stakles, ėmė steigti pramonės įmones	☐	Pradėjo spausdinti lotyniškas knygas	☐
Pradėjo gaminti metalo įrankius ir kitus dirbinius	☐	Pradėjo kasti kanalus, dirbtinai drėkinti žemę	☐
Sukūrė garo variklį, traukinį, važiuojantį bėgiais	☐	Sukūrė raketas, pradėjo skrydžius į kosmosą	☐

- 4. Tyrinėk vaikų žaislus ir parašyk, iš kurio jie laikotarpio.**

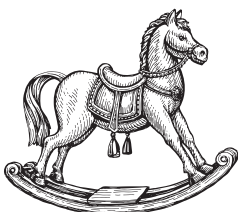

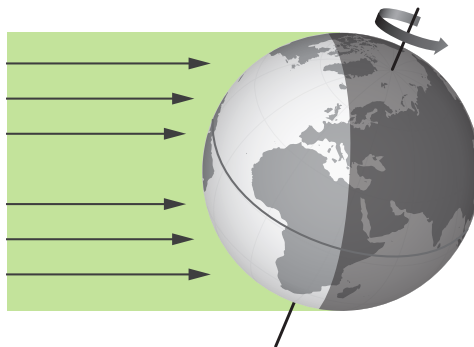

KAS YRA UŽ ŽEMĖS?

1. Kaip juda Žemė ir Mėnulis? Remkis vadovėlio paveikslėliais ir tekstu, užbaik sakinius.

- Žemė skrieja aplink
- Aplink Žemę skrieja
- Žemė sukasi apie savo
- Apie savo ašį Žemė apsisuka per

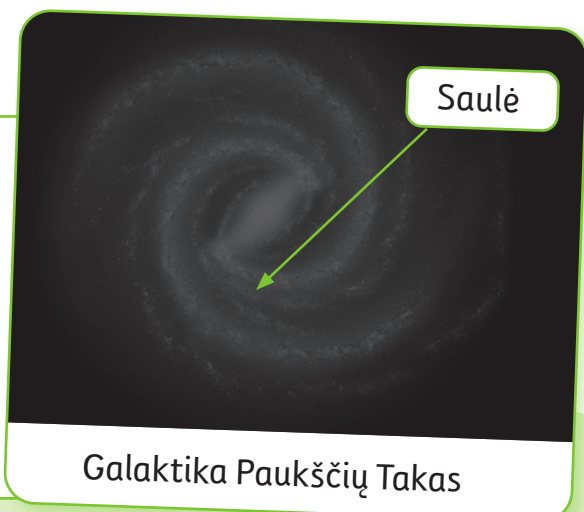
2. Atsakyk į klausimus. Parašyk ir rodyklėmis nurodyk, kas kur yra.

- Kaip vadinasi mūsų planeta?
- Kas apšviečia Žemę?
- Kaip vadiname įsivaizduojamą tiesią liniją, einančią per Žemės vidurį ir Šiaurės bei Pietų ašigalius?
- Kaip vadiname įsivaizduojamą ilgiausią liniją apie Žemės rutulį?
- Į kokius du pusrutulius pusiaujas dalija Žemę?

3. Kas būdinga mūsų Galaktikai? Perskaityk tekstą ir parašyk 3 faktus.

Saulė – viena iš daugybės mūsų Galaktikos, vadinamos Paukščių Taku, žvaigždžių. Paukščių Take yra šimtai milijardų žvaigždžių. Ši žvaigždžių sistema lyg spiralė. Joje sukasi žvaigždės, dulkės, dujos ir kiti objektai. Mūsų galaktika susidarė prieš 14 milijardų metų. Palygink, Žemė gyvuoja 4,5 milijardo metų. Paukščių Taku vadinama ir šviesi juosta danguje. Ją stebime giedrą naktį vasarą.

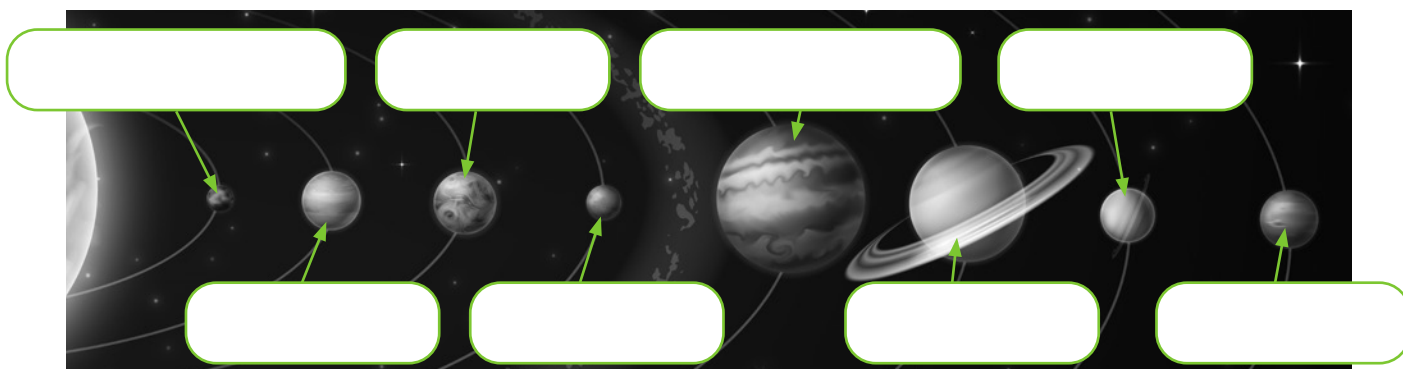

Galaktika Paukščių Takas

- 1)
- 2)
- 3)

4. Kas sudaro Saulės sistemą? Remkis vadovėliu ir parašyk.

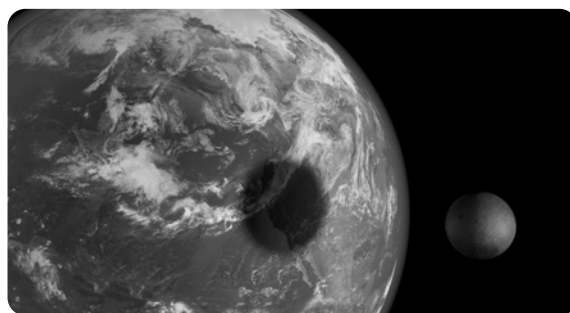
- Saulės sistemą sudaro
- Kas yra planeta? Planeta –
- Kiek planetų sudaro Saulės sistemą?
- Kokios planetos priklauso Saulės sistemai? Parašyk iš eilės jų pavadinimus.

- Kokios trys planetos yra artimiausios Saulei? Parašyk iš eilės.

5. Kas yra Mėnulis? Remkis paveikslėliu ir vadovėliu. Parašyk.

Mėnulis

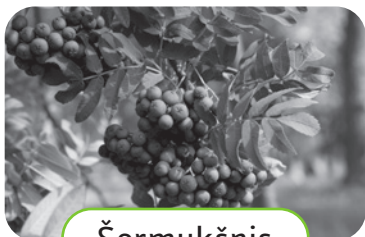

- Kuo naudingi aplink Žemę skriejantys dirbtiniai palydovai? Nurodyk 2 faktus.

- 1)
- 2)

„Taip“ laboratorija

1. Kas kaip maitinasi? Panagrinėk paveikslėlius ir atlik užduotis.

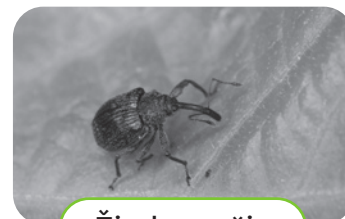
Šermukšnis

Strazdas

Boružė

Žiedgraužis

Svirbelis

Amarai

- Kuriuos gyvūnus šermukšnyje, tikėtina, sutiksi pavasarį?
.....
- Kuriuos rudenį?
- Kodėl?
- Kurie iš šių gyvūnų yra augalėdžiai?
- Kurie visaėdžiai?
- Sudaryk 2 mitybos grandines.
- Šermukšnis labai medingas augalas. Sužinok, ką tai reiškia.
.....
- Ar pavasarį bitės lanko šermukšnį? Kodėl taip manai?
-

2. Pelėda minta pelėmis. Atlik skaičiavimus.

- Per parą pelėda sugauna 5 peles. Kiek jų sugautų per mėnesį?

- Jeigu medžioklė būtų sėkminga, kiek pelių pelėda sugautų per metus?

- Jeigu taip būtų, tikėtina, kad pelėdai nusibostų tas pats maistas. Tad, be pelių, ji minta ir kitais gyvūnais. Įrašyk tinkamas raides ir sužinosi.

Sl_ek_is, v_bz_ži_is, pa__šteli__s, k__kių ja_n_k_iais.

3. Panagrinėk situacijas ir parašyk savo nuomonę. Remkis vadovėlio užduotimi.

Nupjauti medžiai paliekami parke. Kaip keičiasi organizmų sudėtis?	Nupjauti medžiai išvežami iš parko. Kaip keičiasi organizmų sudėtis?

- Kodėl reikia nupjauti avarinės būklės medžius parke?

4. Atlikai praktikos darbą ir sukūrei mitybos grandinę. Kokia ji? Pristatyk.

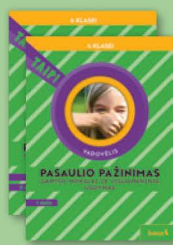
- Kieno tai mitybos grandinė?
- Gamintoją mitybos grandinėje nuspelvink žaliai, vartotoją augalėdį – mėlynai, o vartotoją plėšrūną – raudonai. (Jei mitybos grandinė 4 dalių, visaėdį nuspelvink kita pasirinkta spalva.)
- Gamintojai maisto medžiagų nepagamintų, jeigu nebūtų (ko?). Tai gali pavaizduoti mitybos grandinėje šalia augalėdžio.
- Šią mitybos grandinę pristatyk draugui. O kokią mitybos grandinę sudarė jis? Užrašyk.

KVIEČIAME

T – TYRINĖTI,
A – ATRASTI,
I – IEŠKOTI,
P – PAŽINTI.

BŪKITE SMALSŪS IR KŪRYBIŠKI!

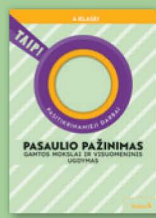
Serijos TAIP! vadovėlio komplektą PASAULIO PAŽINIMAS. GAMOS MOKSLAI IR VISUOMENINIS UGDYMAS 4 KLASEI sudaro:

VADOVĖLIS
I DALIS
II DALIS

UŽRAŠAI
I DALIS
II DALIS

PASITIKRINAMIEJI
DARBAI

MOKYTOJO
KNYGA

VADOVĖLIS

MOKYTOJO
KNYGA

SKAITMENINIS
TURINYS

eduka KLASĖ*

* Prieiga prie skaitmeninio turinio suteikiama tik turint „EDUKA klasės“ licenciją.

